

Col·lecció d'estudis laborals
núm. 4

Monogràfic inclòs a l'informe sobre el mercat de treball de les Illes Balears. Primer Quadrimestre de 2009

Observatori del Treball de les Illes Balears

Les
transicions
laborals
des de l'atur fins a
l'ocupació
a les Illes Balears

Versió en castellà a partir de la pàgina 19

**Govern
de les Illes Balears**

Direcció: Llorenç Pou Garcias
Director General de Planificació Estratègica

Coordinació: Delia Riera Tur

Autor: Observatori del Treball

ISBN: 978-84-692-4039-7

Si voleu més informació i/o subscriure-us als informes de l'Observatori del Treball de les Illes
Balears podeu adreçar-vos a otib@dgplaes.caib.es o bé:

Direcció General de Planificació Estratègica
Conselleria de Treball i Formació
Plaça de Son Castelló, 1
Polígon de Son Castelló. 07009 Palma
Tel.: 971 17 63 00
<http://www.caib.es>
<http://treballiformacio.caib.es>

LES TRANSICIONS LABORALS DES DE L'ATUR FINS A L'OCUPACIÓ A LES ILLES BALEARS

OBSERVATORI DEL TREBALL DE LES ILLES BALEARS

Col·lecció d'Estudis Laborals

Núm. 4

LES TRANSICIONS LABORALS DES DE L'ATUR FINS A L'OCUPACIÓ A LES ILLES BALEARS

RESUM

L'objecte d'aquest treball és analitzar els fluxos de sortida de l'atur fins a l'ocupació a les Illes Balears. En concret, s'estudia: (a) la seva evolució en els darrers anys, especialment d'ençà el canvi de cicle econòmic, (b) el perfil sociodemogràfic d'aquelles persones que surten de l'atur en contraposició al de la resta d'aturats i, finalment, (c) els sectors econòmics en què els individus es col·loquen en relació amb els sectors en què treballaven abans d'estar aturats. Amb aquests objectius s'utilitza la base de dades del Sistema d'Informació dels Serveis Públics d'Ocupació (SISPE) per al període comprès entre gener del 2007 i juny del 2009.

Les microdades del SISPE han mostrat com la crisi econòmica no ha implicat una reducció de la xifra de persones que transiten des de l'atur fins a l'ocupació, tot suggerint que tan aviat l'economia balear torni a presentar taxes de creixement positives, serà factible esperar reduccions significatives de l'atur.

D'altra banda, l'anàlisi economètrica ha mostrat que variables com l'edat, el sexe, la nacionalitat, el nivell d'estudis, el temps de permanència en la situació d'atur i el fet de rebre prestacions d'atur afecten la probabilitat d'aconseguir una feina. Entre totes, la durada de l'atur i l'edat de l'individu són les característiques amb més influència a l'hora d'incidir en la probabilitat de trobar una feina.

Finalment, l'estudi de mobilitat intersectorial ha mostrat com més de la meitat dels individus, un 64,3 %, troba feina en la mateixa secció d'activitats econòmiques en la qual ja feia feina abans d'estar desocupada o desocupat. Les activitats d'hoteleria (84,6 %), transport i emmagatzemament (69 %) i les activitats sanitàries i de serveis socials (65,7 %) són aquelles amb menys mobilitat intersectorial. En canvi, les activitats immobiliàries i les activitats professionals, científiques i tècniques són les que presenten una major mobilitat entre sectors.

1. Introducció

El canvi brusc del cicle econòmic viscut d'ençà de la fi de l'estiu del 2008 ha implicat un augment sense precedents en les xifres de l'atur registrat. Així, des del mes de juny del 2008 el nombre de persones en atur registrades en el SOIB ha anat augmentant mes rere mes fins al març del 2009; des d'aleshores, l'impuls de l'activitat turística ha permès una reducció, si més no estacional.

Sigui com vulgui, el mateix augment de les xifres d'atur pot oferir la imatge que les persones que actualment entren a l'atur no tenen cap possibilitat de sortir-ne a curt termini. En realitat, l'evolució neta del nombre de persones en atur registrades és el resultat de la confrontació de dos fluxos: d'una banda, el d'aquelles que entren com a noves aturades o nous aturats (flux d'entrada a l'atur), tant si és perquè perden la feina com si és perquè, sent inactius, decideixen inscriure's a l'atur per cercar-ne; de l'altra, el d'aquelles altres persones inicialment en atur que troben una ocupació i que, per tant, surten de l'atur (flux de sortida de l'atur). Si el flux de sortides és superior al d'entrades, aleshores el nombre total de persones aturades es redueix i viceversa.¹

L'objecte d'aquest monogràfic és analitzar els fluxos de sortides de l'atur. En concret, es pretén estudiar quatre aspectes: (1) l'evolució dels fluxos de sortida de l'atur dels darrers anys per comprovar l'efecte del canvi de cicle econòmic sobre la seva dinàmica; (2) el perfil sociodemogràfic d'aquelles persones que surten de l'atur en contraposició al de la resta d'aturades i aturats; (3) com afecten les diferents característiques sociodemogràfiques i laborals de les treballadores i dels treballadors desocupats en la probabilitat de sortir de l'atur i (4) els sectors en què els individus es col·loquen en relació amb els sectors en què treballaven abans d'estar en atur per estudiar el grau de mobilitat intersectorial que hi pugui haver.

La base de dades utilitzada es correspon amb les microdades del Sistema d'Informació del Servei Públic d'Ocupació (SISPE) corresponents a les Illes Balears per al període comprès entre el gener del 2007 i el juny del 2009, que era el darrer mes disponible en el moment de l'elaboració d'aquest monogràfic.

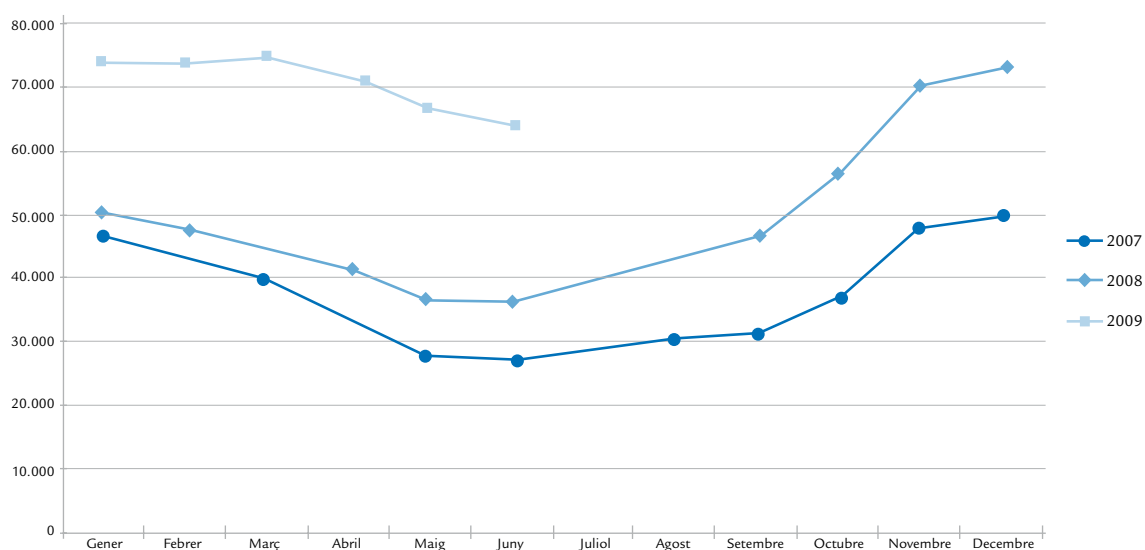
2. Els fluxos de sortida de l'atur

El gràfic 1 mostra l'evolució del nombre de persones en atur registrades des del començament del 2007 fins al mes de juny del 2009. Com s'ha comentat abans, més enllà de la marcada evolució estacional de la sèrie d'atur com a resultat de l'especialització

¹ Per a una anàlisi similar amb dades de l'enquesta de població activa, vegeu Alegre, J. (2009): "Anàlisi dels fluxos de treballadors en el bienni 2007-2008: una anàlisi amb dades de l'EPA", a *Informe sobre el Mercat de Treball de les Illes Balears. Tercer Quadrimestre de 2008* (pàg. 57-78).

econòmica balear, segurament el fet que més sobresurt és la intensitat de l'augment de l'atur registrat d'ençà del 2008, quan de manera gradual, però especialment aguda al mes de setembre, ha vist com creixia la seva diferència interanual. Aquest procés d'increment interanual de l'atur ha continuat fins al mes de març del 2009, moment a partir del qual ha començat a reduir-se la diferència interanual, descens que s'ha intensificat al mes de juny gràcies a la caiguda de l'atur davant el seu augment en el mateix mes del 2008.

GRÀFIC 1. EVOLUCIÓ DE L'ATUR REGISTRAT A LES ILLES BALEARS (GENER DE 2007 A JUNY DE 2009)

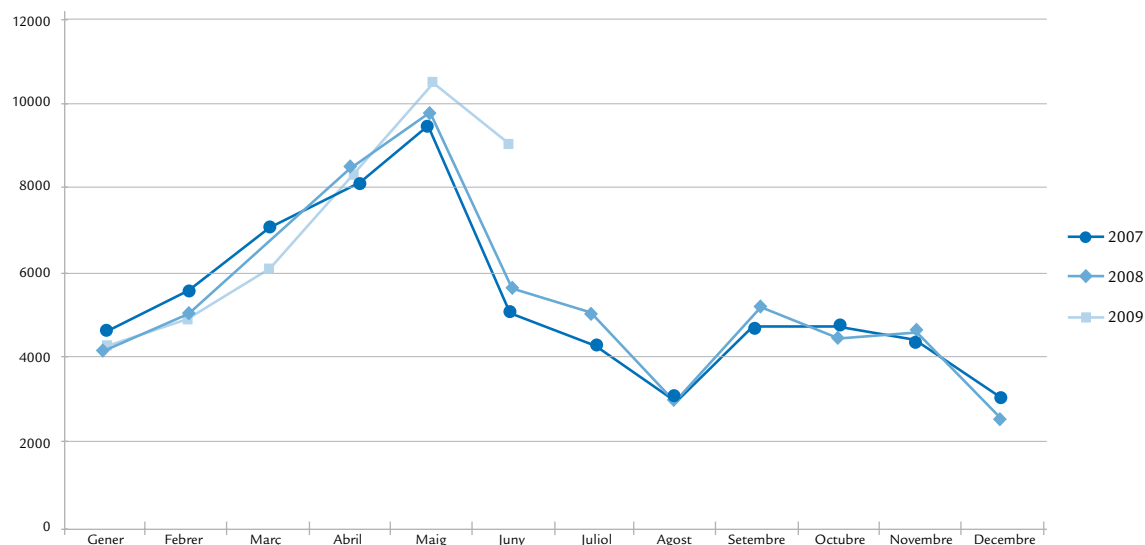
Font: SOIB

Malgrat l'evolució actual de l'atur, les persones que en aquests darrers mesos entren com a aturades o aturats no han de romandre necessàriament en aquesta situació fins al començament d'una nova fase d'expansió econòmica. Així com s'ha comentat abans, l'evolució del nombre total d'aturades i aturats és el saldo entre el nombre de persones que surten de l'atur i el de les que hi entren. En aquest sentit, el gràfic 2 mostra el nombre de persones registrades en l'atur que aconseguixen un contracte i que, per tant, abandonen la situació de desocupació.

El gràfic 2 mostra diferents fets estilitzats. En primer lloc, s'hi observa com la situació de desocupació no constitueix un estat fix, sinó dinàmic, perquè, en mitjana, cada mes 5.300 persones desocupades aconseguixen un contracte i passen a ser ocupades o ocupats. La notorietat dels fluxos de sortida explicaria, almenys en part, el fet que tot i l'augment de l'atur no s'observi un increment més intens de la durada de l'atur en els darrers mesos. En segon lloc, els fluxos de sortida de l'atur segueixen un important patró estacional, de manera que als mesos de març, abril i maig es quan es registren valors més alts, mentre que els mesos d'agost i de desembre són els de més baixa intensitat de transicions vers

l'ocupació. Tanmateix, fins i tot en els mesos de menys activitat econòmica, com per exemple el de novembre, el nombre de sortides de l'atur és força considerable, amb una xifra superior a les 4.000 persones. La resta de mesos mostren un comportament força homogeni.

GRÀFIC 2. FLUXOS DE SORTIDA DE L'ATUR CAP A L'OCUPACIÓ (GENER DE 2007 A JUNY DE 2009)

Font: elaboració pròpia a partir del SISPE

Quant a la relació entre els fluxos de sortida i el cicle econòmic, el gràfic 2 mostra clarament com la intensitat dels fluxos no s'ha reduït amb la crisi econòmica. Tot el contrari: la mitjana dels mesos entre gener i juny indica una tendència de lleuger augment dels fluxos de sortida: 6.618 el 2007, 6.630 el 2008 i 7.153 el 2009. El valor més alt corresponent al 2009 s'explica per l'increment espectacular del mes de juny, el qual presenta un valor al voltant del 60% superior al del mateix mes dels dos anys anteriors. Des d'aquesta perspectiva, doncs, les dades del SISPE indiquen que la capacitat del mercat de treball de les Illes Balears per ocupar persones aturades roman intacte i, per tant, que tan aviat com l'economia torni a créixer a ritmes positius serà factible la reducció de l'atur a taxes rellevants.

3. Les característiques sociodemogràfiques dels individus que passen de l'atur a l'ocupació

En aquest apartat es presenten les principals característiques sociodemogràfiques i laborals de les persones en atur que aconsegueixen reincorporar-se al mercat laboral amb un nou treball. Amb aquest objectiu s'analitza la mostra d'individus que, en situació inicial d'atur, aconsegueixen un treball en algun moment del mes de maig del

2009. Aquesta mostra, formada per 10.441 persones, és el resultat de creuar els fitxers de demandants d'ocupació i de contractes disponibles en el SISPE. A la vegada, i per poder fer comparacions, les característiques d'aquesta mostra es contraposen amb les del conjunt de persones registrades com a aturades el darrer dia del mes d'abril del 2009 en la base de dades del SISPE (vegeu el quadre 1).

Així, les columnes 1 i 2 del quadre 1 presenten el pes de diferents variables sociodemogràfiques i laborals del conjunt de persones desocupades a la fi del mes d'abril i del conjunt d'aquestes persones que passaren a estar contractades al llarg del mes de maig, respectivament. Cal dir, pel que fa al cas, que el perfil de les que aconseguixen una ocupació es correspon amb persones més joves, amb una diferència destacada en el tram de les que tenen entre setze i vint-i-nou anys, amb més incidència de les estrangeres i amb un pes més elevat de les dones. Pel que fa a les característiques laborals, les persones que surten de l'atur en un percentatge més baix perceben prestacions d'atur i tenen una durada de l'atur inferior a la del conjunt de persones desocupades.

QUADRE 1. PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC I LABORAL DEL CONJUNT D'ATURADES I ATURATS I DE LES PERSONES QUE SURTEN DE L'ATUR A LES BALEARS

	Conjunt de persones desocupades (1)	Persones desocupades que varen aconseguir una feina				
		Illes Balears (2)	Mallorca (3)	Menorca (4)	Eivissa (5)	Formentera (6)
Perceben prestacions d'atur	66,1	60,5	60,5	61,8	58,8	64,4
Edat						
16 a 29 anys	30,7	38,7	38,5	37,4	40,9	37,8
30 a 44 anys	40,6	42,7	43,0	42,7	42,3	48,9
45 a 59 anys	23,4	17,3	17,5	18,8	15,6	13,3
60 o més anys	5,3	1,1	1,0	1,1	1,2	0,0
Nivell d'estudis						
Sense estudis	16,1	16,9	14,8	20,6	21,0	45,9
Primària	8,0	6,6	7,9	3,6	3,1	8,1
Secundària	55,7	56,7	57,6	54,1	56,6	32,6
Batxillerat	13,9	13,7	13,8	14,6	13,0	9,7
Universitaris	6,3	6,1	5,9	7,1	6,3	3,7
Durada de l'atur						
Fins a 3 mesos	36,0	39,9	41,6	34,9	36,8	32,6
Entre 4 i 6 mesos	27,9	37,3	36,0	43,4	37,8	43,7
Entre 7 i 12 mesos	22,7	19,0	19,0	19,2	23,8	21,5
Més d'un any	13,4	3,8	3,4	2,5	1,6	2,2
Sexe						
Dona	46,8	48,1	47,7	49,9	48,1	54,1
Home	53,2	51,9	52,3	50,1	51,9	45,9
Nacionalitat						
Espanyol/a	72,8	67,7	68,6	69,5	63,5	55,6
Unió Europea	9,0	11,8	11,1	9,5	16,3	23,0
Extracomunitari/ària	18,2	20,5	20,3	21,0	20,2	21,4
Nre. d'observacions	71.994	10.441	7.375	1.293	1.607	135

Font: elaboració pròpia a partir del SISPE

Les columnes 3 a 6 del quadre 1 mostren aquestes mateixes característiques de les persones que varen passar a estar ocupades desagregades per illes. Si bé no hi ha perfils extremadament diferents entre illes, sí que és remarcable el perfil més jove en el cas d'Eivissa, com també que el col·lectiu que surt de l'atur duu més temps aturat i amb un pes més important de les dones a la resta d'illes per comparació a Mallorca. Igualment, s'observa una concentració més elevada del pes de les persones estrangeres comunitàries a Eivissa i a Formentera.

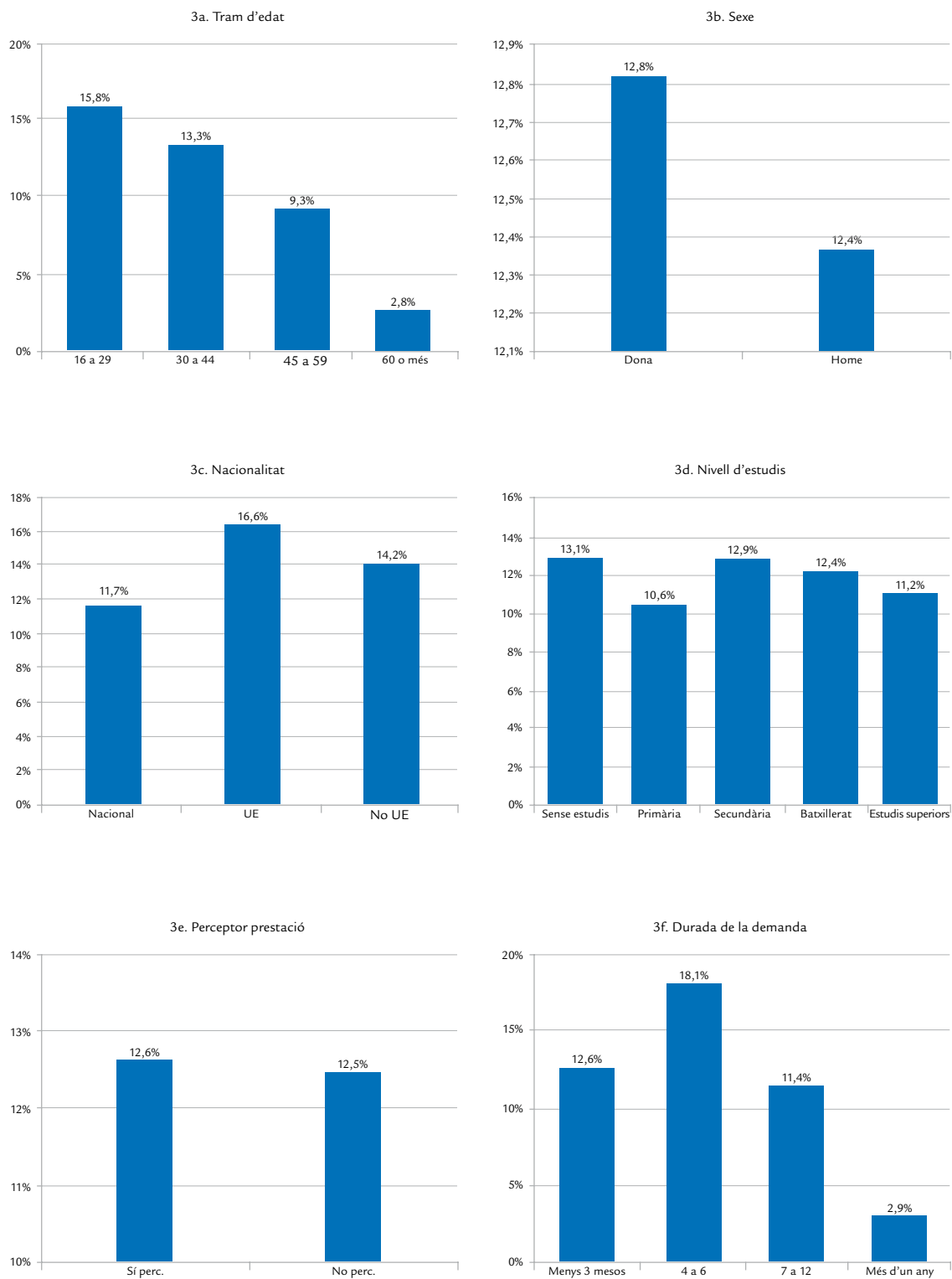
4. Els determinants de la transició des de l'atur fins a l'ocupació

En l'apartat anterior s'ha descrit el perfil de les persones que transiten des de l'atur fins a l'ocupació i s'ha comparat amb el del conjunt de la mostra; per tant, també inclou aquelles que continuen en l'atur. L'objectiu d'aquest apartat és mesurar la importància relativa de cadascuna d'aquestes característiques dels individus en la probabilitat de transitar des de l'atur fins a l'ocupació. Per això, s'ha estimat un model lògic binari amb la mostra de persones aturades el 31 d'abril de 2009, que implicaven un total de 71.994 observacions. D'aquestes persones, 9.071 varen trobar una ocupació al llarg del mes de maig (12,6 % de la mostra), mentre que la resta, això és 62.923, continuaren com a aturades o aturats (87,4% de la mostra). L'estimació mitjançant un model economètric té l'avantatge que permet aïllar la importància relativa de cada variable neutralitzant l'efecte de la resta de variables de l'individu. El conjunt de variables independents incloses en el model és el que descriu el quadre 1: edat de l'individu, nivell màxim d'estudis acabats, sexe, nacionalitat, durada de l'atur i percepció de prestacions d'atur. Per tal de simplificar l'exposició, els resultats es presenten sintetitzats a través dels percentatges de persones que aconseguen un treball per a cadascuna de les categories en què es descomponen les variables esmentades (vegeu el gràfic 3).²

Quant a les variables demogràfiques, les estimacions indiquen que quan es comparen els individus per grups d'edat amb el mateix nivell d'estudis, sexe, nacionalitat, situació de percepció de prestació d'atur i durada de l'atur, aleshores el percentatge que troba una feina és més gran com més jove és l'individu (vegeu el gràfic 3a). En particular, en el gràfic corresponent al tram d'edat s'observa com el percentatge d'individus que troben una feina es redueix a mesura que es passa a un grup de més edat. És més, les diferències són substancials entre els individus menors i els majors de 45 anys. En canvi, la comparació entre homes i dones, tot i ser estadísticament significativa, no implica grans diferències en el percentatge d'individus que troben una feina (vegeu el gràfic 3b).

² Totes les variables incloses en el model es varen especificar com a variables binàries i eren totes estadísticament significatives al nivell de l'1 %. Els resultats concrets es poden sol·licitar a l'Observatori del Treball.

GRÀFIC 3. PERCENTATGE D'INDIVIDUS QUE TRANSITEN DES DE L'ATUR FINS A L'OcupACIÓ

Font: elaboració pròpia a partir del SISPE.

Pel que fa a la nacionalitat (vegeu el gràfic 3c), és remarcable com neutralitzat per la resta de variables, aleshores els individus de nacionalitat estrangera tenen més probabilitats de passar de l'atur a la feina. Entre aquests, les i els estrangers de la Unió Europea presenten un percentatge de sortides de l'atur més elevat (al voltant de 2,4 punts percentuals) que les i els extracomunitaris.

Amb referència al nivell formatiu, no s'observa un patró clar (vegeu el gràfic 3d). Així, el grup d'individus sense estudis és el que presenta més probabilitat de passar a estar ocupat (13,05 %). Els altres dos grups amb un major percentatge són el dels individus amb estudis de secundària obligatòria i el de postobligatòria (12,94 % i 12,38 %, respectivament). En canvi, i al contrari d'allò que es pot esperar, els individus amb estudis universitaris tenen una probabilitat més baixa de trobar feina tant respecte dels dos grups anteriors com d'aquells individus sense estudis.

Finalment, la informació disponible en les microdades del SISPE permet estimar l'efecte de percebre prestacions d'atur i de la durada de l'atur (vegeu els gràfics 3f i 3g). Pel que fa a la percepció de prestacions, si bé és estadísticament significativa, amb la indicació que el fet de percebre prestacions d'atur suposa un major percentatge de trobar una nova feina, també és cert que les diferències són molt petites.

Quant a l'efecte de la durada de l'atur, sembla que segueix una relació no lineal, de manera que la probabilitat augmenta com més gran és la durada de l'atur per al conjunt d'individus amb una durada de fins a 6 mesos. Posteriorment, la probabilitat cau d'una manera remarcable per passar a ser molt reduïda per a aquells individus amb una situació d'atur superior a l'any.

5. La mobilitat intersectorial en els fluxos de sortida de l'atur

En aquest apartat es compara el grup d'activitat econòmica en el qual treballava l'individu tot just quan va quedar desocupat amb el grup d'activitat en què aconsegueix la nova contractació. Així, doncs, l'objectiu és analitzar la mobilitat intersectorial dels individus i centrar-se, per tant, en el grup d'individus que, en situació d'atur, varen registrar un contracte durant el mes de maig de 2009; és a dir, si varen registrar un contracte en la mateixa activitat econòmica en què havien treballat anteriorment, o si, contràriament, presenten una mobilitat o transvasament cap a altres sectors econòmics. Per poder fer manejables els resultats, es presenten les 99 activitats econòmiques que fixa la CNAE-2009 agregades en les 21 seccions que la mateixa CNAE estableix.

QUADRE 2. PES DE LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES EN L'OCUPACIÓ ABANS DE PASSAR A ESTAR DESOCUPAT I EN LA NOVA CONTRACTACIÓ

Codis CNAE-09	Seccions CNAE-09	Activitat econòmica abans d'atur (1)	Activitat econòmica nova ocupació (2)	Diferència (3)=(1-2)
A +B (01-09)	Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	0,9 %	1,2 %	-0,3 %
C (10-33)	Indústries manufactureres	3,6 %	3,0 %	0,6 %
D (35)	Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	0,1 %	0,1 %	0,0 %
E (36-39)	Subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	0,7 %	0,9 %	-0,2 %
F(41-43)	Construcció	16,8 %	12,6 %	4,2 %
G (45-47)	Comerç al detall i a l'engròs, reparació de vehicles de motor i motocicletes	14,8 %	13,1 %	1,7 %
H (49-53)	Transport i emmagatzemament	5,0 %	5,6 %	-0,6 %
I (55-56)	Hoteleria	36,2 %	40,6 %	-4,4 %
J (58-63)	Informació i comunicacions	1,0 %	0,7 %	0,3 %
K (64-66)	Activitats financeres i d'assegurances	0,5 %	0,4 %	0,1 %
L (68)	Activitats immobiliàries	0,5 %	0,2 %	0,3 %
M (69-75)	Activitats professionals, científiques i tècniques	2,9 %	1,5 %	1,4 %
N (77-82)	Activitats administratives i altres activitats auxiliars	9,0 %	11,2 %	-2,2 %
O (84)	Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria	0,9 %	1,0 %	-0,1 %
P (85)	Educació	0,8 %	0,9 %	-0,1 %
Q (86-88)	Activitats sanitàries i de serveis socials	1,9 %	2,3 %	-0,4 %
R (90-93)	Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	2,3 %	2,0 %	0,3 %
S (94-96)	Altres serveis	2,0 %	2,3 %	-0,3 %
T (97-98)	Activitats llars com a ocupadors de personal domèstic i productors béns i serveis	0,1 %	0,1 %	0,0 %
	Total	100,0 %	100,0 %	

Font: elaboració pròpia a partir del SISPE.

Per veure fins a quin punt hi ha una forta dissemblança entre les activitats econòmiques d'origen i les de sortida, en el quadre 2 es presenta, d'una banda, la distribució de les i dels demandants aturats per secció d'activitat (columna 1) i, de l'altra, la distribució dels contractes a partir també de la secció d'activitat econòmica del dit contracte (columna 2). En altres paraules, a la columna 1 es mostra el pes de cadascuna de les seccions d'activitat

econòmica en que treballaven abans de passar a estar aturats. La columna 2 repeteix aquest mateix procés però referent a les seccions d'activitat en què aquests individus es col·loquen. A la vegada, en la columna 3 es presenta la diferència entre ambdós percentatges, el qual permet una primera ullada a la mobilitat intersectorial en la mesura que els percentatges de les columnes 1 i 2 no coincideixen. Amb aquesta primera aproximació es pot veure com les activitats que presenten una diferència més pronunciada entre els pesos d'origen i sortida són la construcció, el comerç, les activitats corresponents a la secció d'hoteleria, les activitats administratives i les activitats sanitàries i de serveis socials. No obstant això, és obvi que aquestes diferències tenen orígens diferents: en uns casos són el resultat de la crisi econòmica; en d'altres, es produeixen pel mateix efecte estacional de l'elevada activitat econòmica que acompanya la temporada alta turística.

El quadre 3 mostra la matriu del detall de la secció econòmica en què s'emmarca el contracte i de quina secció provenen les persones que han signat aquests contractes. En concret, i per a cada secció d'activitat econòmica en que treballaven els individus abans d'estar aturat (visió per files), en el quadre 3 s'indica en quina secció d'activitat (percentatge) es van col·locar. A títol d'exemple, el primer valor de la fila C, 0,9%, s'ha d'interpretar com que el 0,9% de les persones aturades provinents de les indústries manufactureres que signaren un contracte es varen col·locar en les seccions d'activitat A+B. Per tant, la suma de tots els valors de cada fila és 100. D'aquesta manera, els percentatges en negreta de la diagonal es corresponen amb aquells individus que tornen fer feina en la mateixa secció d'activitat, mentre que els valors fora de la diagonal impliquen mobilitat intersectorial.

Del total de persones desocupades que varen signar un contracte durant el mes de maig del 2009, un 64,3 % ho va fer en la mateixa secció d'activitat econòmica en què havia treballat abans de trobar-se en situació d'atur. La resta, el 35,7 %, va registrar un contracte dins una secció d'activitat econòmica diferent. En el quadre 3 s'hi observa com les seccions econòmiques amb més percentatge de persones que mantenen la seva activitat són: l'hoteleria (84,6 %), el transport i l'emmagatzemament (69 %) i les activitats sanitàries i de serveis socials (65,7 %).

D'altra banda, les activitats econòmiques amb més mobilitat intersectorial són: les indústries manufactureres (sols un 32,5 % de les persones que varen registrar un nou contracte eren demandants que havien treballat en aquesta activitat); també cal destacar la construcció, pel volum de contractes que genera (un 12,6% del total), en què més del 40 % de les i dels demandants aturats signaren un contracte en una secció econòmica diferent. Tanmateix, els casos més extrems són els de les activitats immobiliàries i les activitats professionals, científiques i tècniques en què sols un 15,7% i 16,8%, respectivament, es varen col·locar en la mateixa secció d'activitat.

QUADRE 3. MATRIU DE TRANSICIONS ENTRE ACTIVITATS ECONÒMIQUES

SECCIÓ DEL CONTRACTE																				
	A+B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	Total
A+B	55,7%	1,1%	0,0%	0,0%	10,2%	3,4%	0,0%	14,8%	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	8,0%	2,3%	1,1%	0,0%	1,1%	1,1%	0,0%	100,0%
C	0,9%	32,5%	-	0,9%	10,7%	11,5%	4,4%	19,8%	0,6%	0,3%	0,3%	2,1%	10,4%	0,6%	0,6%	0,6%	1,2%	2,7%	-	100,0%
D	-	-	57,1%	-	-	28,6%	-	14,3%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0%
E	1,6%	1,6%	-	66,7%	1,6%	4,8%	4,8%	9,5%	-	-	-	3,2%	4,8%	-	-	1,6%	-	-	-	100,0%
F	2,3%	3,3%	-	1,1%	59,6%	5,7%	3,8%	13,8%	0,3%	0,1%	0,1%	0,4%	5,9%	0,6%	0,1%	0,4%	1,1%	1,3%	0,1%	100,0%
G	0,4%	3,4%	-	0,3%	3,8%	54,3%	2,9%	18,9%	0,3%	0,1%	0,2%	1,1%	8,0%	0,8%	0,6%	1,6%	1,2%	1,9%	0,1%	100,0%
H	0,2%	1,5%	0,2%	0,9%	3,0%	7,7%	69,0%	4,1%	0,2%	-	-	0,4%	8,3%	-	0,6%	1,5%	1,9%	0,4%	-	100,0%
I	0,2%	0,6%	0,0%	0,2%	1,6%	3,7%	0,7%	84,6%	0,1%	0,0%	0,2%	0,5%	5,0%	0,0%	0,4%	0,4%	0,9%	0,9%	0,2%	100,0%
J	1,1%	3,3%	-	-	4,3%	12,0%	4,3%	9,8%	42,4%	2,2%	-	3,3%	12,0%	-	1,1%	1,1%	1,1%	2,2%	-	100,0%
K	-	-	-	-	2,3%	4,7%	2,3%	7,0%	-	53,5%	-	2,3%	20,9%	2,3%	2,3%	-	2,3%	-	-	100,0%
L	-	2,0%	-	-	11,8%	19,6%	3,9%	29,4%	2,0%	-	15,7%	2,0%	7,8%	2,0%	2,0%	-	-	2,0%	-	100,0%
M	1,5%	2,9%	0,4%	1,1%	5,5%	16,4%	3,3%	21,2%	1,8%	0,4%	0,4%	16,8%	15,3%	1,8%	1,5%	4,0%	2,2%	3,3%	0,4%	100,0%
N	0,5%	1,5%	-	0,5%	3,5%	6,6%	2,9%	18,9%	0,6%	0,7%	-	2,9%	54,1%	0,5%	1,3%	2,8%	1,1%	1,4%	-	100,0%
O	2,3%	2,3%	-	-	3,4%	2,3%	4,5%	15,9%	-	-	-	1,1%	8,0%	53,4%	3,4%	2,3%	-	1,1%	-	100,0%
P	2,8%	5,6%	-	-	2,8%	4,2%	-	18,3%	4,2%	-	-	4,2%	9,9%	2,8%	29,6%	8,5%	2,8%	4,2%	-	100,0%
Q	-	1,7%	-	-	3,3%	3,9%	1,7%	10,5%	-	0,6%	-	1,1%	3,9%	2,2%	2,2%	65,7%	0,6%	2,8%	-	100,0%
R	1,4%	1,9%	-	0,5%	2,3%	8,8%	3,2%	15,3%	0,9%	0,5%	0,9%	2,8%	13,0%	2,3%	2,8%	1,9%	39,4%	2,3%	-	100,0%
S	-	2,1%	-	0,5%	2,7%	11,7%	2,1%	13,8%	0,5%	0,5%	-	1,6%	10,1%	1,6%	0,5%	0,5%	3,2%	47,9%	0,5%	100,0%
T	-	-	-	-	-	-	16,7%	16,7%	-	-	-	-	16,7%	-	-	-	16,7%	-	33,3%	100,0%
Total contractació	1,2%	3,0%	0,1%	0,9%	12,6%	13,1%	5,6%	40,6%	0,7%	0,4%	0,2%	1,5%	11,2%	1,0%	0,9%	2,3%	2,0%	2,3%	0,1%	100,0%

Nota: Les seccions A i B es presenten agregades, atès que a la secció B només es va registrar 1 contracte. S'ha eliminat la secció U de la taula, atès que en aquesta secció només es va registrar 1 sol contracte. La darrera fila indica el pes de cada secció sobre el total de contractes. El detall de les activitats econòmiques de cada secció econòmica és la següent: secció econòmica A+B (01-09): Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca, C (10-33): Indústries manufactureres, D (35): Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat, E (36-39): Subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació, F (41-43): Construcció, G (45-47): Comerç majorista i minorista, reparació de vehicles de motor i motocicletes, H (49-53): Transport i emmagatzemament, I (55-56): Hoteleria, J (58-63): Informació i comunicacions, K (64-66): Activitats financeres i d'assegurances, L (68): Activitats immobiliàries, M (69-75): Activitats professionals, científiques i tècniques, N (77-82): Activitats administratives i altres activitats auxiliars, O (84): Administració pública i defensa; seguretat social obligatòria, P (85): Educació, Q (86-88): Activitats sanitàries i de serveis socials, R (90-93): Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, S (94-96): Altres serveis, T (97-98): Activitats lliars com a ocupadors de personal domèstic i productors béns i serveis. Font: elaboració pròpia a partir del SISPE.

Per analitzar quines varen ser les principals activitats econòmiques en què es varen contractar les persones en atur diferents de l'activitat d'origen, ens hem centrat en les quatre activitats econòmiques que impliquen la major part dels contractes (77,5 %) de la mostra estudiada. Aquestes activitats eren l'hoteleria, el comerç, la construcció i les activitats administratives. Els principals fets destacables són els següents:

- L'hoteleria concentra el 40,6 % de la contractació del mes de maig (hem de tenir en compte que es tracta del mes d'inici de la temporada alta turística). Com s'ha esmentat, un 84,6 % de les persones que han signat un contracte en l'àmbit d'aquesta activitat procedeixen d'un anterior contracte en l'hoteleria. En canvi, un 5 % de les persones que havien treballat en l'hoteleria anteriorment ara han signat un contracte en les activitats administratives i un 3,7 %, en el comerç.
- El comerç a l'engròs i al detall aglutina el 13,1 % de la contractació estudiada. En aquest cas, el 54,3 % de les persones procedeixen d'una anterior ocupació en la mateixa activitat econòmica. La resta de persones en atur en aquesta activitat han signat un contracte majoritàriament en l'activitat hotelera (un 18,9 %) i en les activitats administratives (8 %).
- La construcció presenta el 12,6 % del total de la contractació; un 59,6 % d'aquests contractes se signaren amb persones que anteriorment havien treballat en aquesta mateixa activitat econòmica. Es pot esmentar que la resta presenta una mobilitat vers altres activitats econòmiques: l'hoteleria (un 13,8 %), les activitats administratives (5,9 %) o el comerç (5,7 %).
- Finalment, les activitats administratives representen l'11,2 % dels contractes estudiats. En aquest cas, un 54,1 % de les persones amb experiència prèvia en aquesta activitat han continuat signant un contracte a la mateixa activitat. El restant 45,9 % de les persones en situació d'atur que havien treballat en aquest camp s'ha mogut cap a altres activitats: majoritàriament l'hoteleria (18,9 %) i el comerç (6,6 %).

6. Conclusions

En aquest monogràfic s'han analitzat els fluxos de sortida des de l'atur fins a l'ocupació. Sobre això, les microdades del SISPE han mostrat l'important dinamisme del mercat de treball balear, atès que fins i tot en els mesos de menys activitat econòmica i augment de l'atur la xifra de persones que surten de l'atur és elevada, la qual cosa palesa la necessitat d'incorporar l'evolució dels diferents fluxos en l'anàlisi de l'atur per comprendre millor

les seves dinàmiques. En aquest sentit, en aquest monogràfic s'ha comentat l'evolució de les xifres de sortida de l'atur en els darrers anys. A la vegada, s'ha incidit, d'una banda, en la importància relativa de les característiques de les persones desocupades per determinar la probabilitat de sortir de l'atur i, de l'altra, s'ha presentat el grau de mobilitat intersectorial de les i dels desocupats que troben una feina.

Les microdades del SISPE han mostrat com la crisi econòmica no ha implicat una reducció en la xifra de persones que transiten des de l'atur fins a l'ocupació. Aquesta evidència suggereix que tan aviat com l'economia balear torni a presentar taxes de creixement positives, serà factible esperar reduccions significatives de l'atur.

D'altra banda, l'anàlisi economètrica ha mostrat que variables com l'edat, el sexe, la nacionalitat, el nivell d'estudis, el temps de permanència en la situació d'atur i el fet de rebre prestacions d'atur afecten la probabilitat d'aconseguir una feina. Entre totes, la durada de l'atur i l'edat de l'individu són les característiques amb més influència a l'hora d'incidir en la probabilitat de trobar una feina.

Finalment, l'estudi de mobilitat intersectorial ha mostrat com més de la meitat dels individus, un 64,3 %, troba feina en la mateixa secció d'activitats econòmiques en la qual ja feia feina abans d'estar desocupada o desocupat. Les activitats d'hoteleria (84,6 %), transport i emmagatzemament (69 %) i les activitats sanitàries i de serveis socials (65,7 %) són aquelles amb menys mobilitat intersectorial. En canvi, les activitats immobiliàries i les activitats professionals, científiques i tècniques són les que presenten una major mobilitat entre sectors. En aquest sentit, i condicionat pel mes d'anàlisi, les principals activitats que no són la pròpia en què se situen els contractats són l'hoteleria, el comerç i les activitats administratives.

LAS TRANSICIONES LABORALES DESDE EL PARO HASTA EL EMPLEO EN LAS ILLES BALEARS

RESUMEN

El objeto del presente trabajo es el análisis de los flujos de salida desde el paro hasta el empleo en las Illes Balears. En concreto, se estudia: (a) su evolución en los últimos años, especialmente desde el cambio de ciclo económico; (b) el perfil sociodemográfico de aquellas personas que abandonan el paro, en contraposición al del resto de paradas y parados, y, finalmente, (c) los sectores económicos en los que los individuos encuentran una colocación en relación con los sectores en los que trabajaban antes de estar en paro. Con estos objetivos se utiliza la base de datos del Sistema de Información de los Servicio Públicos de Empleo (SISPE) para el período comprendido entre enero de 2007 y junio de 2009.

Los microdatos del SISPE han mostrado como la crisis económica no ha supuesto una reducción de la cifra de personas que transitan desde el paro hasta el empleo, sugiriendo que tan pronto como la economía balear vuelva a presentar tasas de crecimiento positivas será factible esperar reducciones significativas del paro.

Por su parte, el análisis econométrico ha mostrado que variables como la edad, el sexo, la nacionalidad, el nivel de estudios, el tiempo de permanencia en situación de paro y la percepción de prestaciones de paro afectan a la probabilidad de conseguir un trabajo. Entre todas, la duración del paro y la edad del individuo son las características con mayor influencia en el momento de incidir en la probabilidad de encontrar un trabajo.

Finalmente, el estudio de movilidad intersectorial ha mostrado como más de la mitad de los individuos, un 64,3 %, encuentran un trabajo en la misma sección de actividades económicas en la que ya trabajaban antes de estar en paro. Las actividades de hostelería (84,6 %), transporte y almacenamiento (69 %) y las actividades sanitarias y de servicios sociales (65,7 %) son las que tienen menor movilidad intersectorial. En cambio, las actividades inmobiliarias y las actividades profesionales, científicas y técnicas son las que presentan mayor movilidad entre sectores.

1. Introducción

El brusco cambio del ciclo económico vivido desde finales del verano de 2008 ha supuesto un aumento sin precedentes en las cifras del paro registrado. Así, desde el mes de junio de 2008 el número de personas en paro registradas en el SOIB ha ido aumentando mes a mes hasta marzo de 2009; desde entonces, el impulso de la actividad turística ha permitido una reducción cuando menos estacional.

Sea como sea, el mismo aumento de las cifras de paro puede ofrecer la imagen de que las personas que actualmente entran en el paro no tienen posibilidad alguna de salir de él a corto plazo. En realidad, la evolución neta del número de personas en paro registradas es el resultado de la confrontación de dos flujos: por una parte, el de las que entran en él como nuevas paradas o nuevos parados (flujo de entrada al paro), tanto si es porque pierden el trabajo como si es porque, en situación de inactividad, deciden inscribirse en el paro para encontrar un empleo; por otra, el de aquellas otras personas inicialmente en paro que encuentran un empleo y que, por lo tanto, lo abandonan (flujo de salida del paro). Si el flujo de salidas es superior al de entradas, entonces el número total de personas en paro se reduce y viceversa.¹

El objeto del presente monográfico es el análisis de los flujos de salida del paro. En concreto, se pretende estudiar cuatro aspectos: (1) la evolución de los flujos de salida del paro de los últimos años al objeto de comprobar el efecto del cambio de ciclo económico sobre su dinámica; (2) el perfil sociodemográfico de aquellas personas que salen del paro en contraposición al del resto de paradas y parados; (3) cómo afectan las diferentes características sociodemográficas y laborales de las trabajadoras y de los trabajadores desempleados en la probabilidad de salir del paro, y (4) los sectores en los que los individuos encuentran una colocación en relación con los sectores en los que trabajaban antes de estar en paro para estudiar el grado de movilidad intersectorial que pueda existir.

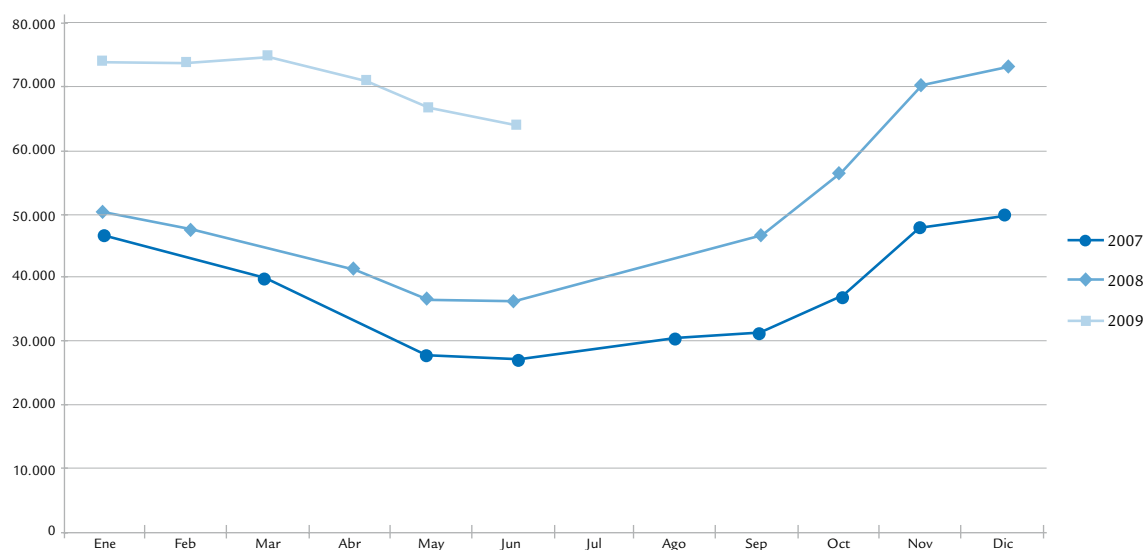
La base de datos utilizados se corresponde con los microdatos del Sistema de Información del Servicio Público de Empleo (SISPE) correspondientes a las Illes Balears para el período comprendido entre enero de 2007 y junio de 2009, que era el último mes disponible en el momento de la elaboración de este monográfico.

¹ Para un análisis similar con datos de la Encuesta de Población Activa, véase Alegre, J. (2009): “Anàlisi dels fluxos de treballadors en el bienni 2007-2008: una anàlisi amb dades de l'EPA”, en *Informe sobre el Mercat de Treball de les Illes Balears. Tercer Quadrimestre de 2008* (pág. 57-78).

2. Los flujos de salida del paro

El gráfico 1 muestra la evolución del número de personas en paro registradas desde el inicio de 2007 hasta el mes de junio de 2009. Así como se ha comentado antes, más allá de la marcada evolución estacional de la serie de paro como resultado de la especialización económica balear, seguramente el hecho que más sobresale es la intensidad del aumento del paro registrado desde 2008, cuando de manera paulatina, pero especialmente aguda en el mes de septiembre, ha visto como crecía su diferencia interanual. Este proceso de incremento interanual del paro ha continuado hasta el mes de marzo de 2009, momento a partir del CUAL ha empezado a reducirse la diferencia interanual, descenso que se ha intensificado en el mes de junio gracias a la caída del paro ante su aumento en el mismo mes de 2008.

GRÁFICO 1. EVOLUCIÓN DEL PARO REGISTRADO EN LAS ILLES BALEARS (ENERO DE 2007 A JUNIO DE 2009)

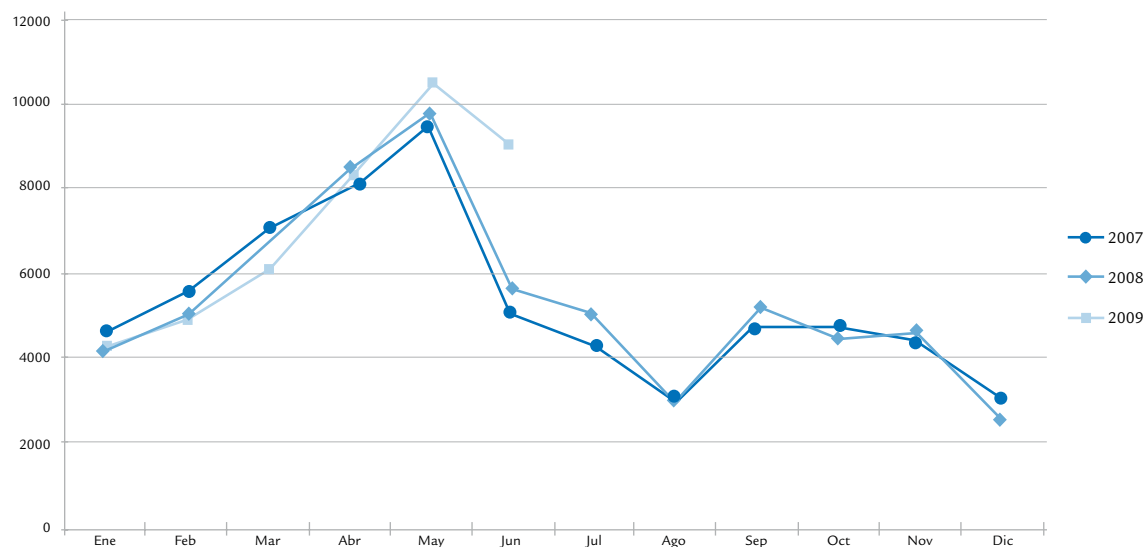
Fuente: SOIB

A pesar de la evolución actual del paro, las personas que en estos últimos meses entran como paradas o parados no han de permanecer necesariamente en esta situación hasta el inicio de una nueva fase de expansión económica. Así como se ha comentado antes, la evolución del número total de paradas y parados es el saldo entre el número de personas que dejan el paro y el de las que entran en él. En este sentido, el gráfico 2 muestra el número de personas registradas en el paro que consiguen un contrato y que, por lo tanto, abandonan la situación de desempleo.

El gráfico 2 muestra diferentes hechos estilizados. En primer lugar, se observa como la situación de desempleo no constituye un estado fijo, sino dinámico, porque, en media, cada mes 5.300 personas desempleadas logran un contrato y pasan a ser

empleadas o empleados. La notoriedad de los flujos de salida explicaría, al menos en parte, el hecho de que a pesar del aumento del paro no se observe un mayor incremento de su duración en los últimos meses. En segundo lugar, los flujos de salida del paro siguen un importante patrón estacional, de modo que en los meses de marzo, abril y mayo es cuando se registran valores más altos, mientras que los meses de agosto y de diciembre son los de más baja intensidad de transiciones hacia el empleo. De todos modos, incluso en los meses de menor actividad económica, como por ejemplo el de noviembre, el número de salidas del paro es sensiblemente considerable, con una cifra superior a las 4.000 personas. El resto de meses muestran un comportamiento bastante homogéneo.

GRÁFICO 2. FLUJOS DE SALIDA DEL PARO HACIA EL EMPLEO (ENERO DE 2007 A JUNIO DE 2009)

Fuente: elaboración propia a partir del SISPE

En cuanto a la relación entre los flujos de salida y el ciclo económico, el gráfico 2 muestra claramente como la intensidad de los flujos no se ha reducido con la crisis económica. Todo lo contrario: la media de los meses entre enero y junio indica una tendencia de ligero aumento de los flujos de salida: 6.618 en 2007, 6.630 en 2008 y 7.153 en 2009. El mayor valor correspondiente a 2009 se explica por el incremento espectacular del mes de junio, el cual presenta un valor sobre un 60 % superior al del mismo mes de los dos años anteriores. Desde esta perspectiva, pues, los datos del SISPE indican que la capacidad del mercado de trabajo de las Illes Balears para emplear a personas paradas permanece intacto y, por lo tanto, que tan pronto como la economía vuelva a crecer a ritmos positivos será factible la reducción del paro a tasas relevantes.

3. Las características sociodemográficas de los individuos que pasan del paro al empleo

En este apartado se presentan las principales características sociodemográficas y laborales de las personas en paro que logran reincorporarse al mercado laboral con un nuevo trabajo. Con este objetivo se analiza la muestra de individuos que, en situación inicial de paro, consiguieron un trabajo en algún momento del mes de mayo de 2009. Esta muestra, formada por 10.441 personas, es el resultado de cruzar los ficheros de demandantes de empleo y de contratos disponibles en el SISPE. A la vez, y al objeto de realizar comparaciones, las características de esta muestra se contraponen con las del conjunto de personas registradas como paradas el último día del mes de abril de 2009 en la base de datos del SISPE (véase el cuadro 1).

CUADRO 1. PERFIL SOCIODEMOGRÁFICO Y LABORAL DEL CONJUNTO DE PARADAS Y PARADOS Y DE LAS PERSONAS QUE SALEN DEL PARO EN LAS BALEARS

	Conjunto de personas desempleadas (1)	Personas desempleadas que lograron un trabajo				
		Illes Balears (2)	Mallorca (3)	Menorca (4)	Eivissa (5)	Formentera (6)
Perciben prestaciones de paro	66,1	60,5	60,5	61,8	58,8	64,4
Edad						
16 a 29 años	30,7	38,7	38,5	37,4	40,9	37,8
30 a 44 años	40,6	42,7	43,0	42,7	42,3	48,9
45 a 59 años	23,4	17,3	17,5	18,8	15,6	13,3
60 o más años	5,3	1,1	1,0	1,1	1,2	0,0
Nivel de estudios						
Sin estudios	16,1	16,9	14,8	20,6	21,0	45,9
Primaria	8,0	6,6	7,9	3,6	3,1	8,1
Secundaria	55,7	56,7	57,6	54,1	56,6	32,6
Bachillerato	13,9	13,7	13,8	14,6	13,0	9,7
Universitarios	6,3	6,1	5,9	7,1	6,3	3,7
Duración del paro						
Hasta 3 meses	36,0	39,9	41,6	34,9	36,8	32,6
Entre 4 y 6 meses	27,9	37,3	36,0	43,4	37,8	43,7
Entre 7 y 12 meses	22,7	19,0	19,0	19,2	23,8	21,5
Más de un año	13,4	3,8	3,4	2,5	1,6	2,2
Sexo						
Mujer	46,8	48,1	47,7	49,9	48,1	54,1
Hombre	53,2	51,9	52,3	50,1	51,9	45,9
Nacionalidad						
Español/a	72,8	67,7	68,6	69,5	63,5	55,6
Unión Europea	9,0	11,8	11,1	9,5	16,3	23,0
Extracomunitario/aria	18,2	20,5	20,3	21,0	20,2	21,4
Núm. de observaciones	71.994	10.441	7.375	1.293	1.607	135

Fuente: elaboración propia a partir del SISPE

Así, las columnas 1 y 2 del cuadro 1 presentan el peso de diferentes variables sociodemográficas y laborales del conjunto de personas desempleadas a finales del mes de abril y del conjunto de estas personas que pasaron a estar contratadas a lo largo del mes de mayo, respectivamente. Al respecto, debe decirse que el perfil de las que logran un empleo se corresponde con personas más jóvenes, con una diferencia destacada en el tramo de las que tienen entre 16 y 29 años, con mayor incidencia de las extranjeras y con un mayor peso de las mujeres. En cuanto a sus características laborales, las personas que salen del paro en un menor porcentaje perciben prestaciones de paro y tienen una duración del paro inferior a la del conjunto de personas desempleadas.

Las columnas 3 a 6 del cuadro 1 muestran estas mismas características de las personas que pasaron a estar empleadas desagregadas por islas. Si bien no se dan perfiles extremadamente diferentes entre islas, sí que es remarcable el perfil más joven en el caso de Eivissa, así como el hecho de que el colectivo que sale del paro lleva más tiempo parado y con un peso más importante de las mujeres en el resto de islas en comparación con Mallorca. Igualmente, se observa una mayor concentración del peso de las personas extranjeras comunitarias en Eivissa y en Formentera.

4. Los determinantes de la transición desde el paro hasta el empleo

En el apartado anterior se ha descrito el perfil de las personas que transitan desde el paro hasta el empleo y se ha comparado con el del conjunto de la muestra; por lo tanto, también incluye aquellas que continúan en el paro. El objetivo de este apartado es medir la importancia relativa de cada una de estas características de los individuos en la probabilidad de transitar desde el paro hasta el empleo. Por ello, se ha estimado un modelo logit binario con la muestra de personas paradas a 30 de abril de 2009, que suponían un total de 71.994 observaciones. De estas personas, 9.071 encontraron un empleo a lo largo del mes de mayo (12,6 % de la muestra), mientras que el resto, esto es 62.923, continuaron como paradas o parados (87,4 % de la muestra). La estimación mediante un modelo econométrico tiene la ventaja que permite aislar la importancia relativa de cada variable neutralizando el efecto del resto de variables del individuo. El conjunto de variables independientes incluidas en el modelo es el descrito en el cuadro 1: edad del individuo, nivel máximo de estudios finalizados, sexo, nacionalidad, duración del paro y percepción de prestaciones de paro. Al objeto de simplificar la exposición, los resultados se presentan sintetizados a través de los porcentajes de personas que consiguen un trabajo para cada una de las categorías en las que se descomponen las variables mencionadas (véase el gráfico 3).²

² Todas las variables incluidas en el modelo se especificaron como variables binarias siendo todas estadísticamente significativas a nivel del 1 %. Los resultados concretos pueden solicitarse en el Observatorio del Trabajo.

En cuanto a las variables demográficas, las estimaciones indican que cuando se comparan los individuos por grupos de edad con el mismo nivel de estudios, sexo, nacionalidad, situación de percepción de prestación de paro y duración del paro, entonces el porcentaje que encuentra un trabajo es mayor cuanto más joven es el individuo (véase el gráfico 3a). En particular, en el gráfico correspondiente al tramo de edad se observa como el porcentaje de individuos que encuentran un trabajo se reduce a medida que se pasa a un grupo de más edad. Es más, las diferencias son sustanciales entre los individuos menores y los mayores de 45 años. En cambio, la comparación entre hombres y mujeres, a pesar de ser estadísticamente significativa, no supone grandes diferencias en el porcentaje de individuos que encuentran un empleo (véase el gráfico 3b).

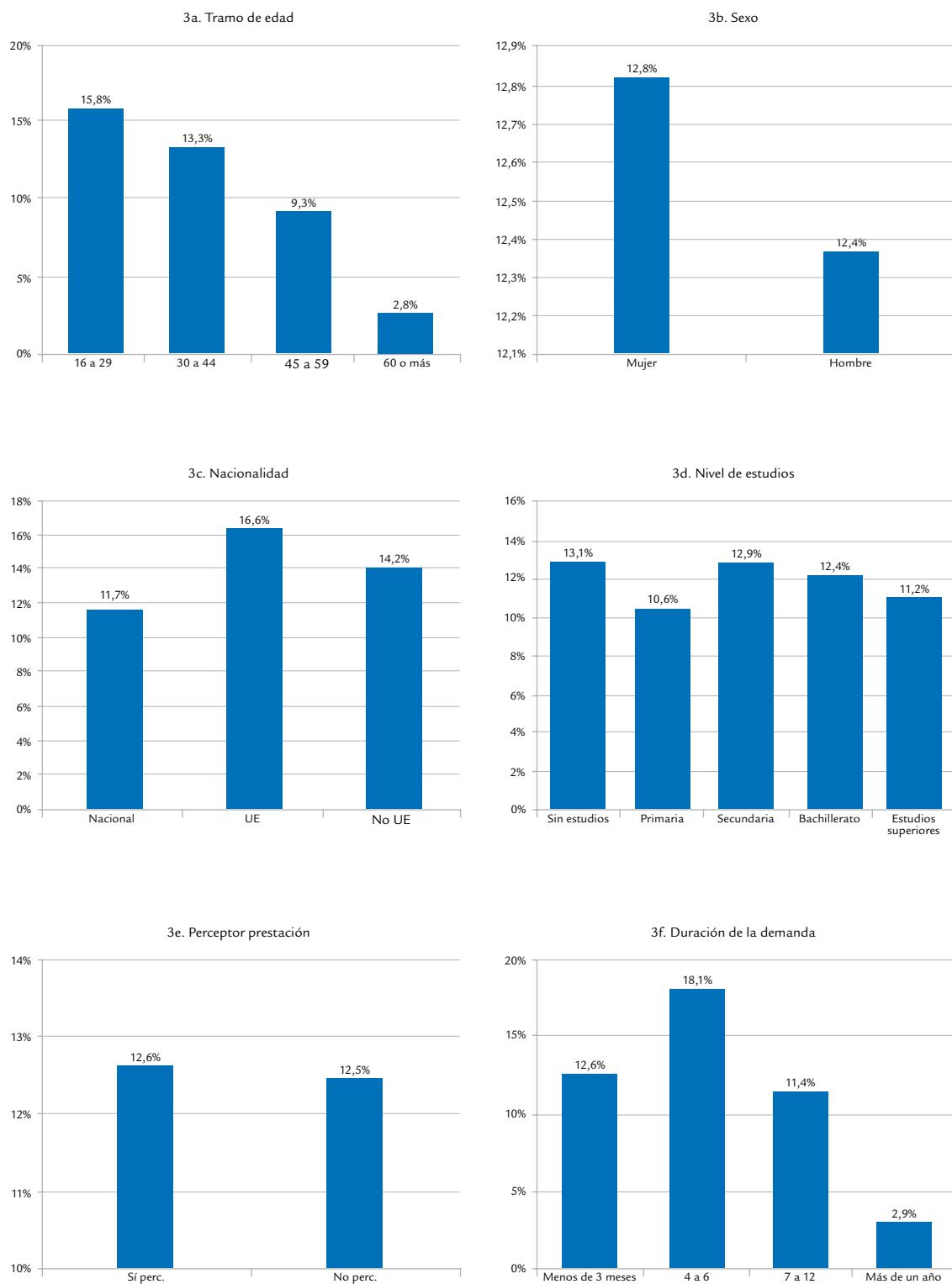
En cuanto a la nacionalidad (véase el gráfico 3c), es remarcable como, neutralizado por el resto de variables, entonces los individuos de nacionalidad extranjera tienen más probabilidades de pasar del paro al empleo. Entre estos, las y los extranjeros de la Unión Europea presentan un mayor porcentaje de salidas del paro (alrededor de 2,4 puntos porcentuales) que las y los extracomunitarios.

Con referencia al nivel formativo, no se observa un patrón claro (véase el gráfico 3d). Así, el grupo de individuos sin estudios es el que presenta una mayor probabilidad de pasar a estar empleado (13,05 %). Los otros dos grupos con un porcentaje mayor son el de los individuos con estudios de secundaria obligatoria y el de postobligatoria (12,94 % y 12,38 %, respectivamente). En cambio, y al contrario de lo esperable, los individuos con estudios universitarios tienen una probabilidad menor de encontrar empleo tanto respecto de los dos grupos anteriores como de aquellos individuos sin estudios.

Finalmente, la información disponible en los microdatos del SISPE permite estimar el efecto de la percepción de prestaciones de paro y de la duración del paro (véanse los gráficos 3f y 3g). En cuanto a la percepción de prestaciones, si bien es estadísticamente significativa, con la indicación de que el hecho de percibir prestaciones de paro supone un mayor porcentaje de encontrar un nuevo empleo, también es cierto que las diferencias son muy pequeñas.

En cuanto al efecto de la duración del paro, parece que sigue una relación no lineal, de modo que la probabilidad aumenta cuanto mayor es la duración del paro para el conjunto de individuos con una duración de hasta 6 meses. Posteriormente, la probabilidad cae de una manera remarcable para pasar a ser muy reducida para aquellos individuos con una situación de paro superior al año.

GRÁFICO 3. PORCENTAJE DE INDIVIDUOS QUE TRANSITAN DESDE EL PARO HASTA EL EMPLEO

Fuente: elaboración propia a partir del SISPE

5. La movilidad intersectorial en los flujos de salida del paro

En este apartado se compara el grupo de actividad económica en el que trabajaba el individuo justo cuando quedó desempleado con el grupo de actividad en el que consigue la nueva contratación. Así, pues, el objetivo es analizar la movilidad intersectorial de los individuos y centrarse, por lo tanto, en el grupo de individuos que, en situación de paro, registraron un contrato durante el mes de mayo de 2009; es decir, si registraron un contrato en la misma actividad económica en la que habían trabajado antes o si, por el contrario, presentan una movilidad o transvase hacia otros sectores económicos. Para que los resultados sean manejables, se presentan las 99 actividades económicas que fija la CNAE-2009 agregadas en las 21 secciones que la misma CNAE establece.

CUADRO 2. PESO DE LAS ACTIVIDADES ECONÓMICAS EN EL EMPLEO ANTES DE PASAR A ESTAR EN PARO Y EN LA NUEVA CONTRATACIÓN

CNAE-09	Secciones CNAE-09	Actividad económica antes del paro (1)	Actividad económica nuevo empleo (2)	Diferencia (3)=(1-2)
A+B (01-09)	Agricultura, ganadería, silvicultura y pesca	0,9 %	1,2 %	-0,3 %
C (10-33)	Industrias manufactureras	3,6 %	3,0 %	0,6 %
D (35)	Suministro de energía eléctrica, gas, vapor y aire acondicionado	0,1 %	0,1 %	0,0 %
E (36-39)	Suministro de agua, actividades de saneamiento, gestión de residuos y descontaminación	0,7 %	0,9 %	-0,2 %
F(41-43)	Construcción	16,8 %	12,6 %	4,2 %
G (45-47)	Comercio mayorista y minorista, reparación de vehículos de motor y motocicletas	14,8 %	13,1 %	1,7 %
H (49-53)	Transporte y almacenamiento	5,0 %	5,6 %	-0,6 %
Y (55-56)	Hostelería	36,2 %	40,6 %	-4,4 %
J (58-63)	Información y comunicaciones	1,0 %	0,7 %	0,3 %
K (64-66)	Actividades financieras y de seguros	0,5 %	0,4 %	0,1 %
L (68)	Actividades inmobiliarias	0,5 %	0,2 %	0,3 %
M (69-75)	Actividades profesionales, científicas y técnicas	2,9 %	1,5 %	1,4 %
N (77-82)	Actividades administrativas y otras actividades auxiliares	9,0 %	11,2 %	-2,2 %
O (84)	Administración pública y defensa; seguridad social obligatoria	0,9 %	1,0 %	-0,1 %
P (85)	Educación	0,8 %	0,9 %	-0,1 %
Q (86-88)	Actividades sanitarias y de servicios sociales	1,9 %	2,3 %	-0,4 %
R (90-93)	Actividades artísticas, recreativas y de entretenimiento	2,3 %	2,0 %	0,3 %
S (94-96)	Otros servicios	2,0 %	2,3 %	-0,3 %
T (97-98)	Actividades hogares como empleadores de personal doméstico y productores bienes y servicios	0,1 %	0,1 %	0,0 %
	Total	100,0 %	100,0 %	

Fuente: elaboración propia a partir del SISPE

Para ver hasta qué punto se da una fuerte disimilitud entre las actividades económicas de origen y las de salida, en el cuadro 2 se presenta, por una parte, la distribución de las y de los demandantes parados por sección de actividad (columna 1) y, por otra, la distribución de los contratos a partir también de la sección de actividad económica de dicho contrato (columna 2). En otras palabras, en la columna 1 se muestra el peso de cada una de las secciones de actividad económica en la que trabajaban antes de pasar a estar en paro. La columna 2 repite este mismo proceso, pero con referencia a las secciones de actividad en las que estos individuos se colocan. A la vez, en la columna 3 se presenta la diferencia entre ambos porcentajes, lo cual permite realizar una primera ojeada a la movilidad intersectorial en la medida en que los porcentajes de las columnas 1 y 2 no coinciden. Con esta primera aproximación se puede ver como las actividades que presentan una mayor diferencia entre los pesos de origen y de salida son la construcción, el comercio, las actividades correspondientes a la sección de hostelería, las actividades administrativas y las actividades sanitarias y de servicios sociales. No obstante, es obvio que estas diferencias tienen orígenes diferentes: en unos casos son el resultado de la crisis económica; en otros, se producen por el mismo efecto estacional de la elevada actividad económica que acompaña la temporada alta turística.

El cuadro 3 muestra la matriz del detalle de la sección económica en la que se enmarca el contrato y de qué sección provienen las personas que los han firmado. En concreto, y para cada sección de actividad económica en la que trabajaban los individuos antes de estar en paro (visión por filas), en el cuadro 3 se indica en qué sección de actividad (porcentaje) se colocaron. A título de ejemplo, el primer valor de la fila C, 0,9 %, se interpretará como que el 0,9 % de las personas paradas procedentes de las industrias manufactureras que firmaron un contrato se colocaron en las secciones de actividad A+B. Por lo tanto, la suma de todos los valores de cada fila es 100. De este modo, los porcentajes en negrita de la diagonal se corresponden con aquellos individuos que vuelven a trabajar en la misma sección de actividad, mientras que los valores fuera de la diagonal suponen movilidad intersectorial.

Del total de personas desempleadas que firmaron un contrato durante el mes de mayo de 2009, un 64,3 % lo hizo en la misma sección de actividad económica en la que había trabajado antes de encontrarse en situación de paro. El resto, el 35,7 %, registró un contrato dentro de una sección de actividad económica diferente. En el cuadro 3 se observa como las secciones económicas con mayor porcentaje de personas que mantienen su actividad son: la hostelería (84,6 %), el transporte y el almacenamiento (69 %) y las actividades sanitarias y de servicios sociales (65,7 %).

Por su parte, las actividades económicas con mayor movilidad intersectorial son: las industrias manufactureras (sólo un 32,5 % de las personas que registraron un nuevo

contrato eran demandantes que habían trabajado en esta actividad); también debe destacarse la construcción, por el volumen de contratos que genera (un 12,6 % del total), en que más del 40 % de las y de los demandantes parados firmaron un contrato en una sección económica diferente. De todos modos, los casos más extremos son los de las actividades inmobiliarias y las actividades profesionales, científicas y técnicas en las que sólo un 15,7 % y un 16,8 %, respectivamente, se colocó en la misma sección de actividad.

Para analizar cuáles fueron las principales actividades económicas en las que se contrató a las personas en paro diferentes de la actividad de origen, nos hemos centrado en las cuatro actividades económicas que suponen la mayor parte de los contratos (77,5 %) de la muestra estudiada. Estas actividades eran la hostelería, el comercio, la construcción y las actividades administrativas. Los principales hechos destacables son los siguientes:

- La hostelería concentra el 40,6 % de la contratación del mes de mayo (debemos tener en cuenta que se trata del mes de inicio de la temporada alta turística). Como se ha mencionado, un 84,6 % de las personas que han firmado un contrato en el ámbito de esta actividad proceden de un anterior contrato en la hostelería. En cambio, un 5 % de las personas que habían trabajado en la hostelería anteriormente ahora han firmado un contrato en las actividades administrativas y un 3,7 %, en el comercio.
- El comercio al por mayor y al por menor aglutina el 13,1 % de la contratación estudiada. En este caso, el 54,3 % de las personas proceden de un anterior empleo en la misma actividad económica. El resto de personas en paro en esta actividad han firmado un contrato mayoritariamente en la actividad hotelera (un 18,9 %) y en las actividades administrativas (8 %).
- La construcción presenta el 12,6 % del total de la contratación; un 59,6 % de estos contratos se firmaron con personas que anteriormente habían trabajado en esta misma actividad económica. Puede decirse que el resto presenta una movilidad hacia otras actividades económicas: la hostelería (un 13,8 %), las actividades administrativas (5,9 %) o el comercio (5,7 %).
- Finalmente, las actividades administrativas representan el 11,2 % de los contratos estudiados. En este caso, un 54,1 % de las personas con experiencia previa en esta actividad han continuado firmando un contrato en la misma actividad. El restante 45,9 % de las personas en situación de paro que habían trabajado en este campo se ha movido hacia otras actividades: mayoritariamente la hostelería (18,9 %) y el comercio (6,6 %).

CUADRO 3. MATRIZ DE TRANSICIONES ENTRE ACTIVIDADES ECONÓMICAS

SECCIÓN DEL CONTRATADO																
	SECCIÓN DEL CONTRATADO															
	A+B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q
A+B	55,7%	1,1%	0,0%	0,0%	10,2%	3,4%	0,0%	14,8%	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	8,0%	2,3%	1,1%	0,0%
C	0,9%	32,5%	-	0,9%	10,7%	11,5%	4,4%	19,8%	0,6%	0,3%	0,3%	2,1%	10,4%	0,6%	0,6%	0,6%
D	-	-	57,1%	-	-	28,6%	-	14,3%	-	-	-	-	-	-	-	-
E	1,6%	1,6%	-	66,7%	1,6%	4,8%	4,8%	9,5%	-	-	-	3,2%	4,8%	-	-	1,6%
F	2,3%	3,3%	-	1,1%	59,6%	5,7%	3,8%	13,8%	0,3%	0,1%	0,1%	0,4%	5,9%	0,6%	0,1%	0,4%
G	0,4%	3,4%	-	0,3%	3,8%	54,3%	2,9%	18,9%	0,3%	0,1%	0,2%	1,1%	8,0%	0,8%	0,6%	1,6%
H	0,2%	1,5%	0,2%	0,9%	7,7%	69,0%	4,1%	4,1%	0,2%	-	-	0,4%	8,3%	-	0,6%	1,5%
I	0,2%	0,6%	0,0%	0,2%	1,6%	3,7%	0,7%	84,6%	0,1%	0,0%	0,2%	0,5%	5,0%	0,0%	0,4%	0,4%
J	1,1%	3,3%	-	-	4,3%	12,0%	4,3%	9,8%	42,4%	2,2%	-	3,3%	12,0%	-	1,1%	1,1%
K	-	-	-	-	2,3%	4,7%	2,3%	7,0%	-	53,5%	-	2,3%	20,9%	2,3%	2,3%	-
L	-	2,0%	-	-	11,8%	19,6%	3,9%	29,4%	2,0%	-	15,7%	2,0%	7,8%	2,0%	2,0%	-
M	1,5%	2,9%	0,4%	1,1%	5,5%	16,4%	3,3%	21,2%	1,8%	0,4%	0,4%	16,8%	15,3%	1,8%	1,5%	4,0%
N	0,5%	1,5%	-	0,5%	3,5%	6,6%	2,9%	18,9%	0,6%	0,7%	-	2,9%	54,1%	0,5%	1,3%	2,8%
O	2,3%	2,3%	-	-	3,4%	2,3%	4,5%	15,9%	-	-	-	1,1%	8,0%	53,4%	3,4%	2,3%
P	2,8%	5,6%	-	-	2,8%	4,2%	-	18,3%	4,2%	-	-	4,2%	9,9%	2,8%	29,6%	8,5%
Q	-	1,7%	-	-	3,3%	3,9%	1,7%	10,5%	-	0,6%	-	1,1%	3,9%	2,2%	2,2%	65,7%
R	1,4%	1,9%	-	0,5%	2,3%	8,8%	3,2%	15,3%	0,9%	0,5%	0,9%	2,8%	13,0%	2,3%	2,8%	1,9%
S	-	2,1%	-	0,5%	2,7%	11,7%	2,1%	13,8%	0,5%	0,5%	-	1,6%	10,1%	1,6%	0,5%	0,5%
T	-	-	-	-	-	-	16,7%	16,7%	-	-	-	-	16,7%	-	-	-
Total contratación	1,2%	3,0%	0,1%	0,9%	12,6%	13,1%	5,6%	40,6%	0,7%	0,4%	0,2%	1,5%	11,2%	1,0%	0,9%	2,3%
Total																

Nota: Las secciones A y B se presentan agregadas, dado que a la sección B sólo se registró 1 contrato. Se ha eliminado la sección U de la tabla, dado que en esta sección sólo se registró 1 solo contrato. La última fila indica el peso de cada sección sobre el total de contratos. El detalle de las actividades económicas de cada sección económica es la siguiente: sección económica A+B (01-09): Agricultura, ganadería, silvicultura y pesca, C (10-33): Industrias manufactureras, D (35): Suministro de energía eléctrica, gas, vapor y aire acondicionado, E (36-39): Suministro de agua, actividades de saneamiento, gestión de residuos y contaminación, F (41-43): Construcción, G (45-47): Comercio mayorista y minorista, reparación de vehículos de motor y motocicletas, H (49-53): Transporte y almacenamiento, Y (55-56): Hostelería, J (58-63): Información y comunicaciones, K (64-66): Actividades financieras y de seguros, L (68): Actividades inmobiliarias, M (69-75): Actividades profesionales, científicas y técnicas, N (77-82): Actividades administrativas y otras actividades auxiliares, O (84): Administración pública y defensa; seguridad social obligatoria, P (85): Educación, Q (86-88): Actividades sanitarias y de servicios sociales, R (90-93): Actividades artísticas, recreativas y de entretenimiento, S (94-96): Otros servicios, T (97-98): Actividades hogares como ocupados de personal doméstico y productores bienes y servicios. Fuente: elaboración propia a partir del SISPE.

6. Conclusiones

En este monográfico se han analizado los flujos de salida desde el paro hasta el empleo. Sobre ello, los microdatos del SISPE han mostrado el importante dinamismo del mercado de trabajo balear, dado que incluso en los meses de menor actividad económica y aumento del paro la cifra de personas que salen del paro es elevada, lo cual hace patente la necesidad de incorporar la evolución de los diferentes flujos en el análisis del paro para comprender mejor sus dinámicas. En este sentido, en el presente monográfico se ha comentado la evolución de las cifras de salida del paro en los últimos años. A la vez, se ha incidido, por una parte, en la importancia relativa de las características de las personas desempleadas por determinar la probabilidad de salir del paro y, por otra, se ha presentado el grado de movilidad intersectorial de las y de los desempleados que encuentran un empleo.

Los microdatos del SISPE han mostrado como la crisis económica no ha implicado una reducción en la cifra de personas que transitan desde el paro hasta el empleo. Esta evidencia sugiere que tan pronto como la economía balear vuelva a presentar tasas de crecimiento positivas, será factible esperar reducciones significativas del paro.

Por su parte, el análisis econométrico ha mostrado que variables como la edad, el sexo, la nacionalidad, el nivel de estudios, el tiempo de permanencia en la situación de paro y el hecho de recibir prestaciones de paro afectan a la probabilidad de conseguir un trabajo. Entre todas, la duración del paro y la edad del individuo son las características con más influencia a la hora de incidir en la probabilidad de encontrar un empleo.

Finalmente, el estudio de movilidad intersectorial ha mostrado como más de la mitad de los individuos, un 64,3 %, encuentran un empleo en la misma sección de actividades económicas en la que ya trabajaba antes de estar en paro. Las actividades de hostelería (84,6 %), transporte y almacenamiento (69 %) y las actividades sanitarias y de servicios sociales (65,7 %) son las que tienen menor movilidad intersectorial. En cambio, las actividades inmobiliarias y las actividades profesionales, científicas y técnicas son las que presentan mayor movilidad entre sectores. En este sentido, y condicionado por el mes de análisis, las principales actividades que no son la propia en que se sitúan las y los contratados son la hostelería, el comercio y las actividades administrativas.

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Treball i Formació